

Instituut voor Plantenveredeling
verbonden aan de Landbouw Hoogeschool
te Wageningen.

Beschrijvende Rassenlijst 1926

OPGEMAAKT INGEVOLGE DE BESCHIKKING VAN DEN
MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN EN LAND-
BOUW VAN 21 OCTOBER 1924, DIRECTIE VAN DEN
LANDBOUW, No. 2151, 1e AFDEELING.

L. S.

Hierbij verschijnt de derde editie van onze beschrijvende rassenlijst. Deze onderscheidt zich van de voorgaande door een aantal wijzigingen, die met behulp van de Rijkslandbouwconsulenten en verdere medewerkers, op grond van nieuwe waarnemingen konden worden aangebracht. Om tegemoet te komen aan een algemeen gevoelde behoefte, werd achterin een index geplaatst. De tekst werd eenigszins verkort door de term „geregistreerd door het Instituut voor Plantenveredeling” te vervangen door „R”; ook de herhaaldelijk voorkomende firmanamen zijn in enkele gevallen bekort.

Door buitengewoon welwillende medewerking van de firma Leiter-Nypels, uitgeefster van De Veldbode te Maastricht, kon op de drukkosten zooveel worden bespaard, dat deze lijst wederom gratis ter beschikking van belanghebbenden kan worden gesteld.

De aandacht wordt er nogmaals op gevestigd, dat bij rassen, waarbij vermeld is „geregistreerd door het Instituut voor Plantenveredeling”, de kweeker zich onder toezicht van het Instituut heeft gesteld. De betreffende perceelen van den kweeker worden vanwege het Instituut te velde gekeurd, terwijl ook verder op de bedrijfsinrichting en de aflevering door ons contrôle wordt uitgeoefend. Ten bewijze hiervan wordt op ieder certificaat van in Nederland gewonnen zaad vermeld de woorden „geregistreerd door het Instituut voor Plantenveredeling, Wageningen, oogstjaar 1926.”

Bij uit het buitenland ingevoerd geregistreerd zaad wordt dat op de factuur vermeld.

Wederom wordt een beroep gedaan op de medewerking van allen, die omtrent rassen in de practijk bijzondere opmerkingen hebben gemaakt. Men deeie deze steeds aan het I.v.P. mede.

De directeur van het I. v. P.,

C. BROEKEMA.

1926.

A. Aanbevelenswaardige rassen.

Met groote letters zijn gedrukt de beschrijvingen der rassen, welke onvoorwaardelijk kunnen worden aanbevolen. De met kleinere letter gedrukte worden meer voor bepaalde omstandigheden of onder zekere reserve aanbevolen. Men leze de beschrijvingen.

1. **WILHELMINA TARWE.** — R* — Kweeker: prof. dr. L. Broekema, Wageningen. Vermeerderd door het I.v.P., Wageningen. Het meest verbouwde tarweras in Nederland. Voldoende uitstoe­lingsvermogen. Middelmatic lang, stevig stroo; matige bladontwik­keling. Bladeren stijf opgericht; aar matig dicht geschakeld, goed gevuld. Korrel middelmatic groot, kleur vaak iets geelachtig en halfglazig. Wintervastheid voor het noorden des lands niet vol­doende in strenge winters. Weerstandsvermogen tegen roest vrij goed. Verdraagt laat zaaien goed, is dan zelfs wintervaster, doch in het algemeen geeft vroegezaaide Wilhelmina de hoogste op­brengst. Productievermogen korrel zeer goed, stroo goed.

2. **IMPERIAAL IIa TARWE.** — R — Kweeker: het I.v.P., Wa­geningen. Vermeerderd door G. A. van Balen Blanken, Anna Pau­lowna. Uitstoe­lingsvermogen voldoende, doch geringer dan dat van Wilhelmina tarwe. Stroo stevig, vrij kort; rijke bladontwik­keling.

* R = geregistreerd door het Instituut voor Plantenveredeling (I.v.P.).

Aar dicht geschakeld, regelmatig van bouw. Korrel groot, dik, goed gevuld, melig, mooi blank. Wintervastheid voor het noorden des lands niet voldoende in strenge winters. Weerstandsvermogen tegen roest goed. Zaad- en stroo-opbrengst zeer goed.

3. **Millioen III tarwe.** — R — Kweeker: het I.v.P., Wageningen. Vermeerderd door P. Scheele-de Putter, Biezelinge. Sterk uitstoelend, stroo- en bladrijk ras met vrij dicht geschakelde, zeer goed gevulde aar. Verdraagt laat zaaien goed. De groote, dikke blanke korrels zitten iets los in de aar. Rijpt vrijwel gelijktijdig met Wilhelmina, stroo langer en minder stijf, bladeren meer hangend.

5. **MANSHOLT'S WITTE DIKKOP TARWE III.** — R — Kweeker: dr. R. J. Mansholt, Westpolder. Wintervast. Stroo tamelijk lang en fijn; vrij stevig, doch iets minder stijf dan dat van Wilhelmina. Bladeren smal, lichtgroen. In het voorjaar kruipend. Weinig vatbaar voor roest. Aren iets spits en fijn. Korrel middelmatig groot, geelwit. Korrelopbrengst goed. Stroo-opbrengst zeer goed.

6. **Mansholt's Japhet zomertarwe.** — R — Kweeker: dr. R. J. Mansholt, Westpolder. Stroo middelmatig lang, niet zeer stevig. Vatbaar voor roest, stuifbrand en fusarium, daarom zaaizaadontsmetting steeds noodig. Zaadopbrengst goed; korrel middelmatig groot, vaak minder goed gevuld. Korrelkleur rood; kaf wit. Dit meest verbouwde zomertarwas in ons land krijgt thans een ernstige concurrent aan Mansholt's „van Hoek” zomertarwe.

7. **MANSHOLT'S FLETUMER WINTERGERST.** — R — Vierrijg. Vrij kort, stevig stroo, aren tegen rijpingstijd neerbuigend. Soms vatbaar voor roest doch weinig voor strepenziekte. Zaaizaadontsmetting desniettemin gewenscht. Wintervastheid goed, vroeg rijpend, opbrengst korrel zeer goed, korrel goed gevormd, iets fijn, vroeg rijp. Opbrengst stroo middelmatig. Wordt door sommigen in 't bijzonder aanbevolen als dekvrucht voor klaver. Kan als maarterst worden gebezigd. Moet overigens in den herfst tijdig gezaaid worden.

8. **Mansholt's wintergerst II.** — R — Kweeker: dr. R. J. Mansholt, Westpolder. Vierrijig. Wintervast. Middelmatic lang, stevig stroo. Nog al vatbaar voor roest, vrij goed bestand tegen strepenziekte. Betrekkelijk vroeg rijpend, geschikt voor maartegerst. H.L.-gewicht goed; goede korrelopbrengst. Dit ras is grootendeels verdrongen door de Fletumer.

9. **Bocumer wintergerst.** — R — Kweekster: Wed. Meijer, Bocom, Kloosterburen. Vierrijig. Wintervastheid goed; weinig vatbaar voor roest, stroo vrij slap; korrelgrootte goed; hoog H.L.-gewicht; opbrengstvermogen goed, vrij laat rijp.

10. **SVALÖF'S GOUDGERST.** — R — Alleenvertegenwoordiger: M. Wiersum, Groningen. ** Tweerijige zomergerst; groot uitstoelingsvermogen; stroo niet lang, fijn, doch vrij stevig. In 1925 sterk door roest aangetast. De aren zijn betrekkelijk dicht geschakeld. De kleur van het gewas maakt even voor en bij de rijping een goudbruinen indruk. De kafnaalden (niet echter de korrels) vallen gemakkelijk af. De korrel is klein, goed gevormd, fijn gerimpeld. Productievermogen zeer goed. Rijpt ongeveer een week eerder dan Princessegerst. Het meest verbouwde zomergerstras in ons land.

11. **Svalöf's Zwanenhalsgerst.** — R — Alleenvertegenwoordiger: M. Wiersum, Groningen. Tweerijige zomergerst; vroeg rijp. Elastisch neerbuigende halm, langer dan bij de onder 10 en 12 genoemde rassen, doch niet slap. Korrel groot, geelwit, weinig gerimpeld. Aar dicht geschakeld, breed, met afstaande korrels en kafnaalden. Niet erg vatbaar voor strepenziekte en roest. Opbrengst aan korrels gewoonlijk minder dan bij Goudgerst. Aangezien dit ras minder opgang neemt, ligt het in ons voornemen de Zwanenhalsgerst in 1927 van deze lijst af te voeren.

** Alle „Svalöf” rassen zijn gekweekt door de Zweedsche zaai-zaadvereniging en vermeerderd door de Zweedsche zaai-zaadmaatschappij, waarvan de heer M. Wiersum alleenvertegenwoordiger voor Nederland is. Ter bekorting van deze lijst wordt in het vervolg alleen dit laatste feit vermeld.

12. **Svalöf's Princessegerst.** — R — Alleenvertegenwoordiger: M. Wiersum, Groningen. Tweerijige zomergerst; stroo middellang, hoog bebladerd, vrij slap. Korrel middelgroot en fijn gerimpeld. Korrel-opbrengst goed. In vele streken achtergesteld bij Goudgerst. Rijpt iets later. Heet in de nabijheid der zee minder last te hebben van zaadverlies door harde wind, wegens vroegtijdige legering. Door sterke bladontwikkeling goed onkruidverstikker.

13. **v. LOCHOW'S PETKUSER WINTERROGGE.** — R — Kweeker: Kommanditgesellschaft F. v. Lochow, Petkus. Verkooper: Centraal Bureau uit het Nederlandsch Landbouwcomité, Rotterdam. Wordt in ons land op 9, door het Centraal Comité inzake keuring van gewassen gecontroleerde, bedrijven vermeerderd. Stroo vrij stevig, middelmatig lang. Wintervastheid goed. Uitstoelingsvermogen goed. Niet erg vatbaar voor roest. Aar vierkant, dicht geschakeld. Aren bij rijping iets neergebogen. Korrelopbrengst zeer goed. Kleur der korrels grijsgroen. Het meest verbouwde roggegras in ons land.

14. **v. Lochow's Petkuser zomerrogge.** Kweeker: Kommanditgesellschaft F. v. Lochow, Petkus, Verkooper: Centraal Bureau uit het Nederlandsch Landbouwcomité, Rotterdam. Uitstoelingsvermogen vrij goed. Stroo vrij lang, vrij stevig. Korrelopbrengst kan in gunstige omstandigheden die van de winterrogge nabij komen. Kleur korrels grijsgroen. Rijpt ongeveer 7-10 dagen na Petkuser winterrogge.

15. **SVALÖF'S ZEGEHAVER.** — R — Alleenvertegenwoordiger: M. Wiersum, Groningen. Pluim tamelijk stijf en klein, doch dicht bezet; pakjes middelmatig lang, dragen sporadisch kafnaalden. Forsche, voldoende stevige, bladrijke halm. Korrel roomwit, dik, kort, stomppuntig, goed gevuld; iets grove kafjes. Hoog H.L.-gewicht. Zeer goed productievermogen. Vooral geschikt voor klei- en zavelgronden. Wordt echter ook veel op goede zandgronden verbouwd.

16. **MANSHOLT'S HAVER III.*** — R — Kweeker: dr. R. J.

* Hoewel dit ras speciaal voor de zware gronden aanbevolen wordt, is het, wegens zijn zeer goede hoedanigheden, met groote letter gedrukt.

Mansholt, Westpolder. Stroo kort en zeer stijf; geen groote bladontwikkeling. Korte, goed gevulde witte korrels, iets kleiner dan die van Zegehaver. Hoog H.L.-gewicht. Korrelopbrengst onder geschikte omstandigheden zeer goed. Aan te bevelen voor zware gronden in uitstekende conditie, waar andere haverrassen gevaar voor legering loopen. Op minder vruchtbare gronden soms te geringe bodembedekking, waardoor het onkruid zich sterker kan ontwikkelen. Rijpt enkele dagen eerder dan Zegehaver. Geschikt voor dekvrucht. De verbouw van dit ras breidt zich in de laatste jaren in de kleistreken in het zuiden van ons land uit.

17. **Mansholt's haver Iib.** — R — Kweker: dr. R. J. Mansholt, Westpolder. In vergelijking met zegehaver is, mede blijkens de interprovinciale proefvelden, het stroo matig lang, vrij stijf. Pluim vrij los gebouwd. Korrel lang, minder goed gevuld, kleur wit, vaak echter minder blank bij ongunstige weersgesteldheid. H.L.-gewicht minder dan bij Zegehaver. Opbrengstvermogen ongeveer even hoog. Rijpt een paar dagen eerder dan Zegehaver.

18. **Mansholt's haver I.** — R — Kweker: dr. R. J. Mansholt, Westpolder. Stroo matig lang, stevig en bladrijk. Korrel hooggeel, iets grooter dan die van Goudenregenhaver. Dun van bast; nog al eens gepelde korrels. Goed H.L.-gewicht. Bij slecht weer schijnt de kiemkracht sterker achteruit te gaan dan bij andere rassen. Opbrengstvermogen goed.

19. **Svalöf's Goudenregenhaver.** — R — Alleenvertegenwoordiger: M. Wiersum, Groningen. Stroo fijn, elastisch doch stijf. Rijpingstijd middelmatig vroeg. Korrel klein, hooggeel; laag bastgehalte. Productievermogen goed. Hoog H.L.-gewicht. Vooral geschikt voor zandgronden. Wordt in de kleistreken door sommigen geteeld voor zaai-zaad, waarnaar gewoonlijk vraag is uit het buitenland en de zandstreken.

20. **Zwarte Presidenthaver** (landras). De vroegstrijpende haver die tot dusver hier te lande verbouwd wordt. Ongeveer tegelijk met rogge rijp. Matig korrel- en H.L.-gewicht. Middelmatig lang, vrij slap stroo. De korrels zitten vrij los in de pluim. Zeer geschikt voor ontginningen en zand- en veengronden, omdat dat deze haver veel minder

gevoelig is voor ontginningsziekte dan de bekende witte haverrassen. Staat in productievermogen op krachtige gronden ten achter bij de witte haverrassen.

21. **MANSHOLT'S KORTSTROO GROENE ERWT.** — R — Kweeker: dr. R. J. Mansholt, Westpolder. Middelmatig kort stroo, van gelijkmatige lengte; bloeitijd middelmatig vroeg; opbrengstvermogen zeer goed.

22. **MANSHOLT'S GEKRUISTE EXTRA KORTE GROENE ERWT.** — R — Kweeker: dr. R. J. Mansholt, Westpolder. Zeer kort, veerkrachtig, in den top gerantk stroo. Bloeit eenige dagen eerder dan Mansholt's kortstroo groene erwt, is eerder afgebloeid en rijpt gelijkmatiger af. De peulen zitten meest in den top. Erwt grooter, doch minder zuiver rond, hetgeen een bezwaar voor den handel is. Geschikt voor de groene pluk voor conservenfabrieken. Vereischt meer zaaizaad en schijnt iets gevoeliger voor slecht oogstweer te zijn dan Mansholt's kortstroo groene erwt. Opbrengstvermogen zeer goed. Zeer geschikt op vruchtbare, onkruidvrije gronden.

23. **Mansholt's kortstroo schokker erwt.** Kweeker: dr. R. J. Mansholt, Westpolder. Stroo iets langer dan Mansholt's kortstroo groene erwt. Erwten groot en kantig. Sporadisch komen enkele ronde en minder kantige zaden voor. Deze ronde zaden geven echter weer planten met normale schokkererwten. Opbrengst goed, doch geringer dan dat van Mansholt's groene erwtenrassen.

24. **Waalsche boonen (landras).** Behalve het landras zal vermoedelijk dit jaar reeds eenig zaad beschikbaar zijn van door dr. Dorst te Leeuwarden gekweekte stammen.

25. **Mansholt's wierboon.** Kweeker: dr. R. J. Mansholt, Westpolder. Grootte der boon tusschen die van Waalsche boon en paardeboon; vrij plat. Stroo vrij kort en stevig; lage peulaanzetting.

26. **Paardeboonen (landras).** — R — Er is thans opgericht een vereeniging van telers van Reiderwolder paardeboonen (secr. de heer C. J. Onnes te Finsterwolde), het zaad zal worden geregistreerd.

27. Duiveboonen (landras).

De vier boonenrassen vertoonen in meerdere eigenschappen in de genoemde volgorde een stijgende of dalende reeks. De Waalsche boon heeft de grootste en de platste zaden, het geringste aantal peulen, de laagste peulaanzetting, de geringste stroolengte, de lichtste bloemkleur, vroegste bloei- en rijpingstijd. De grenzen tusschen de vier rassen zijn niet scherp, bovendien wordt de scheiding in verschillende provincies verschillend getrokken, vooral wat de paardeboonen betreft. Waalsche- en wierboonen worden uitsluitend op kleigrond verbouwd, in sommige kleistreken wordt tegenwoordig meer en meer de paardeboon door de wierboon vervangen.

28. **MANSHOLT'S HAMBURGER KOOLZAAD.** — R — Kweeker: dr. R. J. Mansholt, Westpolder. Kortstroo, vroeg rijp, bloem lichtgeel. Korrel vrij klein. Geeft gedurende meerdere jaren opslag, vooral in droge jaren. Opbrenstvermogen zeer goed. Dit ras wordt thans algemeen verbouwd.

30. **Mansholt's karwij.** Kweeker: dr. R. J. Mansholt, Westpolder. Iets later rijpend dan ouderwetsche karwij; opbrengstvermogen goed.

31. **EERSTELINGEN AARDAPPELEN.*** (Synoniem Schotsche muis). Van Schotschen oorsprong. Thans de meest algemeen verbouwde vroege aardappel in ons land. Zeer vroege, geelvlezige consumptieaardappel. Mooi gevormde knollen. Vatbaar voor Phytophthora en wratziekte; iets vatbaar voor bladrol en mozaiek en in sommige jaren voor stippelstreepziekte. Opbrenstvermogen zeer goed. Het pootgoed eischt bij de bewaring groote zorg. In de laatste jaren is er uit het buitenland veel vraag naar pootgoed van dit ras.

32. **EIGENHEIMER AARDAPPEL.** Kweeker: G. Veenhuizen, Sappemeer. Geelvlezige, middelvroeg goede consumptieaardappel; dient ook als fabrieksaardappel; zeer hoog productievermogen; vatbaar voor Phytophthora- (vooral in de knollen) en voor wratziekte, zeer vatbaar voor schadelijke mozaiekziekte. In de laatste jaren komt ook de bladrolziekte in dit ras voor. Wordt op alle

* Pootaardappelen worden tot dusverre door het Instituut niet geregistreerd; men koope steeds pootgoed van goedgekeurde velden.

grondsoorten algemeen verbouwd; vooral voor zandstreken is een geregelde aankoop van te velde goedgekeurd pootgoed noodzakelijk. (De Blauwe Eigenheimer (knopvariatie) onderscheidt zich van de gewone Eigenheimer door de blauwe kleur der schil.)

33. **Zeeuwsche blauwe.** Kweeker onbekend. Lichtgeelvlezige consumptieaardappel met blauwe schil. In onze groote steden zeer gewaardeerd als eetaardappel. Opbrengstvermogen minder hoog dan van Eigenheimer. Knollen duurzaam. Vatbaar voor *Phytophthora*, zoowel in het loof als in de knol, vatbaar voor mozaïekziekte en wratziekte. Wordt bijna uitsluitend op kleigrond, bij voorkeur op lichtere, verbouwd. Gaandeweg komen er selecteurs die gezonde stammen in den handel brengen. (De Zeeuwsche Bonte is een knopvariatie uit Zeeuwsche blauwe; van dit ras is bijna geen goed pootgoed verkrijgbaar).

34. **Industrie aardappel.** Kweeker: von Modrow, Gwisdzyń, Neumark, Westpruisen. In ons land heeft de zgn. Lembke's Industrie de grootste bekendheid. Geelvlezige, late eetaardappel, vooral geschikt voor export naar Duitschland en België. Zeer hooge opbrengst; duurzaam; minder vatbaar voor *Phytophthora* dan Eigenheimer; vatbaar voor mozaïekziekte, bladrol en wratziekte. Wordt hoofdzakelijk in onze zuidelijke provincies verbouwd. Het in den handel verkrijgbaar pootgoed van dit ras laat nog dikwijls zeer veel te wenschen over, in de laatste jaren hebben zich echter eenige Nederlandsche telers met succes op verbetering toegelegd.

35. **Bravo aardappel.** Kweeker: G. Veenhuizen, Sappemeer. Zeer duurzame, doch wel eens blauw wordende, geelvlezige consumptieaardappel; loof geelgroen; zeer vatbaar voor bladrol en wratziekte; minder vatbaar voor *Phytophthora* in het loof dan de Eigenheimer. De knollen zijn zoo goed als niet vatbaar; om deze reden wordt de Bravo veel op zwaren grond verbouwd; geen aardappel voor lichte gronden. Opbrengstvermogen kleiner dan van Eigenheimer. De zgn. Groene Bravo, later rijpende knopvariatie met donkerder groen loof, heeft weinig ingang gevonden.

36. **THORBECKE AARDAPPEL.** Kweeker: G. Veenhuizen, Sappemeer. Witvlezige fabrieksaardappel met groote, langwerpige onregelmatige knollen; zeer hoog productievermogen; hoog zetmeelgehalte; tamelijk vatbaar voor *Phytophthora* waardoor ook de duurzaamheid lijdt. Vatbaar voor bladrol, mozaïekziekte en wrat-

ziekte. Is thans in de oudere veenkoloniën de meest verbouwde fabrieksaardappel. De gezondheidstoestand van dit ras is in de laatste jaren zeer sterk verbeterd.

37. ROODE STAR AARDAPPEL. Kweeker: G. Veenhuizen, Sappemeer. Geelvleezige, late consumptieaardappel. Hoog productievermogen; duurzaam; vertoont veelvuldig in het loof lichte mozaïekvlekjes, die echter het productievermogen weinig schijnen te schaden. Er komt echter ook een sterkere aantasting van mozaïekziekte voor, die wel schadelijk is. Eenigszins vatbaar voor bladrol en zwartbeenigheid; weinig vatbaar voor wratziekte. Wordt op alle grondsoorten verbouwd, vooral op zandgronden, doch weinig in de Veenkoloniën. In de laatste jaren vindt de Bonte Roode Star (knopvariatie met gevlekte schil) eenige verbreiding.

69. Triumf aardappel. Kweeker: H. B. Veerkamp, Nieuwe-Compagnie. Middelmatic hoog, stevig loof, dat vlug ontwikkelt en den bodem goed bedekt. Alleen bij zeer zware stikstofbemesting niet voldoende stevig. Middelvroeg rijp, ongeveer een week na Eigenheimer. Zoo goed als onvatbaar voor wratziekte, weinig vatbaar voor bladrol en mozaïekziekte en voor kringerigheid of vurigheid in de knollen; tamelijk vatbaar voor zwartbeenigheid en aucubabont (dit laatste een onschadelijke eigenschap). De vatbaarheid voor de gewone aardappelziekte (*Phytophthora*) in het loof is minder dan bij de Eigenheimer. Opbrengstvermogen zeer goed. Knollen zeer regelmatig van vorm, rond, betrekkelijk weinige en ondiepe oogen. Vleeschkleur geelwit. Smaak over het algemeen vrij goed tot goed, iets flauw. Zetmeel gehalte aan den lagen kant. Duurzaamheid der knollen goed. De knollen zijn tamelijk vatbaar voor *Phytophthora*, doch aanmerkelijk minder dan de Eigenheimer. Over het algemeen: aardappel met veel uitmuntende eigenschappen, doch voor de binnenlandsche consumptie wegens de lichte vleeschkleur minder gewild. Voor fabrieksaardappel is het zetmeelgehalte te laag. Voor export naar het buitenland zeer geschikt. Vindt ingang in de nieuwere Veenkoloniën.

38. Jaapjesbiet.

39. Barres voederbiet.

Zaad van bovengenoemde bietenrassen (n. 38 en 39) waarvan de Jaapjesbiet als het meest duurzaam bekend staat wegens het hooge

drogestofgehalte, wordt door meerdere zaadtelers in den handel gebracht. Het peil, waarop de selectie bij de verschillende zaadtelers staat, is zeer verschillend, zoodat de met deze rassen verkregen uitkomsten sterk afhankelijk zijn van de afkomst van het gebezigde zaad. Met Fransch Barres-zaad zijn meermalen minder gunstige ervaringen opgedaan, vooral wat het aantal schieters betreft. De goede Deensche Barres-stammen verdienen het meeste vertrouwen.

71. Gele Eckendorfer voederbiet. Kweeker: v. Borries Administration, Eckendorf, Duitschland. Gele, iets ingesnoerde, cilindrische voederbiet; gemakkelijk te rooien. Matig droge stofgehalte, doch door zeer hoge massaopbrengst toch een hoge productie van droge stof.

72. Kirsche's Ideaal voederbiet. — R — Kweeker: dr. Kirsche, Trautzschen bij Leipzig. Alleenvertegenwoordiger: N.V. Handelmaatschappij v.h. G. Eggink, Doesburg. Gele, iets ingesnoerde voederbiet, goede massaopbrengst, vrij goed droge stofgehalte, hoge drogestofopbrengst, gemakkelijk te rooien.

Volgens de interprovinciale proefvelden in 1925 bedroeg

	v. Borries Eckendorfer	Kirsche Ideaal	Groenkraag Jaapjesbiet
Wortelopbrengst gemidd. 100	114 ± 1.54	100.9 ± 0.98	85.3 ± 1.95
Drogestofgehalte „	83.7 ± 0.55	97.4 ± 0.51	118.8 ± 0.68
Drogestofopbrengst „	97.0 ± 1.23	100.1 ± 1.30	102.9 ± 1.76

zoodat, de middelbare fout in aanmerking genomen, geen vaststaand verschil in drogestofproductie tuschen deze drie rassen werd waargenomen.

41. Roosendaalsche klaver — R — (landras). Roode klaver. Aan de vereeniging „de Klaverbloem” te Roosendaal is thans het recht toegekend geregistreerd zaad in den handel te brengen.

42. Maasklaver (landras). Roode klaver.

104. Inlandsche witte klaver.

In het algemeen verdient inlandsch klaverzaad boven buitenlandsch de voorkeur, niettegenstaande de vaak minder mooie kwaliteit en de noodzakelijk hogere prijs. Gerantie voor inlandsche afkomst wordt verkregen door keuringen op stam door de landbouwmaatschappijen en boerenbonden. De keuringen hebben naast de herkomstcontrole hoofdzakelijk betrekking op het voorkomen van zaadonkruiden.

B. Beproevenwaardige rassen.

43. **Matador tarwe.** Kweeker: Het I.v.P., Wageningen. Wintervastheid zeer goed. Stroo middelmatig lang, goed stevig. Tamelijk vatbaar voor roest. Opbrengstvermogen kleiner dan van Wilhelmina tarwe. Kleur der kafjes roodbruin. Kleur der korrels geelwit. Bak-kwaliteit der tarwe zeer goed. Korrels zitten goed vast, daardoor minder musschenschade dan bij de meeste andere tarwerassen. Beproevenwaardig voor de rivierklei.

44. **ALGEBRA TARWE.** Kweeker: prof. dr. L. Broekema, Wageningen. Vermeerderd door het I.v.P., Wageningen. Bladrijk en iets minder stevig van stroo dan Wilhelmina; groote gevulde korrel van goede kwaliteit; opbrengst, wintervastheid en weerstandsvermogen tegen roest ongeveer als bij Wilhelmina.

45. **E × W A A tarwe** (voorloopige naam). Kweeker: prof. dr. L. Broekema, Wageningen. Vermeerderd door het I.v.P., Wageningen. Ontwikkelt en rijpt vroeg, stevig stroo, met iets minder evenredige aar dan de Wilhelmina-tarwe. Weinig vatbaar voor roest. Korrel goed gevuld, rond en blank.

46. **W × E P TARWE.** (voorloopige naam). Kweeker: prof. dr. L. Broekema, Wageningen. Vermeerderd door het I.v.P., Wageningen. Stroo stijf, vrij kort; blad in de jeugd recht op gericht. Groote dichtgeschakelde aar; groote, geelachtige korrel; opbrengstvermogen ongeveer gelijk aan Wilhelmina. Weinig vatbaar voor roest, doch wel voor brand.

47. **Svalöf's Pantser III tarwe.** Alleenvertegenwoordiger: M. Wiersum, Groningen. Stroo zeer stevig, iets korter dan dat van Wilhelmina; aar langer en iets lossere. Soms aangetast door roest. Rijpt iets later dan Wilhelmina, opbrengst soms zeer hoog, doch ook op de

interprovinciale proefvelden 1924-1925 gemiddeld niet boven de Wilhelmína. Korrel lang, rood, vast in de aar zittend, bij ongunstig oogstweer weinig schot doch schrompelig; hierdoor in den handel niet gewild en dientengevolge door verschillende verbouwers afgeschafte; zal daarom vermoedelijk mettertíjd ook van deze lijst worden afgevoerd.

82. MANSHOLT'S VAN HOEK ZOMERTARWE. Kweeker: dr. R. J. Mansholt, Westpolder, Groningen. Werd in 1925 vrijwel algemeen boven Mansholt's Japhet geprefereerd wegens stijver stroo, dat dit ras ook geschikt maakt voor dekvrucht. De roode korrel is groot en gevuld. Het ras stoelt behoorlijk uit, schiet iets langzaam op, vertoonde in 1925 weinig roest, had weinig last van schot en verloor bij het oogsten weinig zaad. Het rijpt ongeveer gelijktíjdig met Japhet. Het verdraagt desnoods iets laat zaaien.

51. Germania zomergerst. Kweeker: Het I.v.P., Wageningen. Vierrijig, voldoende sterk uitstoelend, veel stroo, langer doch slapper dan van Goudgerst; bladrijk, vlug opschietend, weinig vatbaar voor roest en strepenziekte, gelijk of iets eerder rijp dan Goudgerst. Opbrengstvermogen goed, met op wintergerst gelijkende, doch fijnere korrels. H.L.-gewicht lager dan van goudgerst.

52. H × C wintergerst (voorloopige naam). Kweeker: prof. dr. L. Broekema en Instituut voor Plantenveredeling. Vierrijige wintergerst. Stroo lang, bladrijk, iets slap, vatbaar voor strepenziekte en brand. Groote, losgeschakelde aren met groote korrels. Vermoedelijk goede opbrengst. Verliest bij het oogsten gemakkelijk zaad.

53. VINDICAT WINTERGERST. Kweeker: het I.v.P., Wageningen. Vierrijige wintergerst; goed gevulde, regelmatige aar; goed stijf stroo. Weinig vatbaar voor ziekten; opbrengstvermogen vermoedelijk zeer goed.

74. PREMIER KANARIEZAAD (vroeger genoemd G. Z. V. III.) Kweeker: prof. C. Broekema, Wageningen, overgegaan in handen van Joh. Buiskool, Winschoter Oostereinde. Op meerdere proefvelden hooger in opbrengst dan het Friesche landras. Vroeg ontwikkeld in het voorjaar, goed bestand tegen weersinvloeden, vroeg en gelijkmatig rijpend.

54. **Svalöf's Pantserrogge.** Alleenvertegenwoordiger: M. Wiersum, Groningen. Tot 1923 werd dit ras Svalöf's Staalrogge genoemd. Uitstoelingsvermogen goed. Groeit in het begin langzamer en lijdt meestal te veel in den winter. Verdraagt laat zaaïen minder goed. Stroo middelmatig lang, iets korter en stijver dan bij Petkuser winterrogge; aar over het geheel iets minder dicht geschakeld. Korrel-opbrengst zeer goed. Korrels iets korter dan van Petkuser rogge, gemengdkleurig. Dit ras zal het, ondanks sommige goede eigenschappen, vermoedelijk op de zandgronden niet tegen de Petkuser kunnen houden, wegens het veelvuldig slecht door den winter komen.

55. **Buhlendorfer rogge.** Kweeker: J. Sperling, Buhlendorf (Anhalt). Alleenvertegenwoordiger: G. Fleumer, N. Z. Voorburgwal, Amsterdam. Korrels mooie groene kleur, stroo iets minder stijf dan van andere rassen.

88. **Kirsche's Staalrogge.** Kweeker: dr. Kirsche, Trautzschen bei Leipzig. Vertegenwoordiger voor Nederland: N.V. Handelmaatschappij v.h. G. Eggink, Doesburg. Wintervast, vrij stevig, middelmatig lang stroo, ongelijk van lengte, goed gevulde neigende aren, opbrengst vermoedelijk goed, doch hieromtrent ontbreken in Nederland nog voldoende betrouwbare gegevens. Korrels grijsgroen.

89. **Kroonrogge.** Kweeker: J. Heemstra, Groningen. Vermeerderaar: J. Witteveen, Dennenoord, Zuidlaren. Stroo stevig, aar dicht en iets lang, kolfvormig, recht opstaand, later neigend. Korrels grijsgroen. Wintervastheid en uitstoeling goed.

61. **Mansholt's vroege Fletumer Rozijnerwt.** Kweeker: dr. R. J. Mansholt, Westpolder. Vroeg rijp; vrij kort stroo; korrel groot, ge-deukt, bruin gemarmerd. Zaad wordt bij het bewaren spoedig zwart. Door te uitgebreide teelt kan de markt overvoerd worden.

91. **Negro wikken.** Kweeker: ir. C. Koopman, Zierikzee. Zwart zaad, veel bladontwikkeling, goede opbrengst.

64. **G × H koolzaad** (voorloopige naam). Kweeker: het I.v.P., Wageningen. Forscher, doch minder gelijkmatig dan Mansholt's Hamburger koolzaad. Komt in het voorjaar iets vroeger aan. Bloeit later (hooggeel) en is iets later rijp. Groote houwen en vrij groote korrels. Opbrengstvermogen beneden Hamburger. Voor zoover kon worden waargenomen, geeft dit ras minder last van opslag.

66. **Albion mosterd.** Kweeker: het I.v.P., Wageningen. Goede opbrengst; gelijkmatige, mooi gele korrels; vrij veel, stijf stroo.

67. **Zaza blauwmaanzaad.** Kweeker: het I.v.P., Wageningen. Volgens de meeste ervaringen gelijkmatig, vrij fors gewas, licht bloeiend, ronde koppen, mooie zaadkleur, gelijktijdig rijpend.

65. **Zaadhoudende karwij van dr. Zijlstra.** Kweeker: dr. K. Zijlstra, directeur van het Rijkslandbouwproefstation, 3e afdeling, Groningen. De vruchten zitten bij dit ras zeer vast aan de plant, zoodat men bij het oogsten geen zaadverlies te duchten heeft en dus het gewas volkomen rijp kan laten worden. Het gewas laat zich echter goed dorschen. Volgens de tot dusverre gedane waarnemingen is dit gewas te fijn, het bloeit te vroeg en onregelmatig. Van dit ras is slechts nabouw van voor eenige jaren voor beproeving afgegeven zaad verkrijgbaar.

68. **Bintje aardappel** (Synoniemen: Geldersche muis, dikke muis). Kweeker: K. L. de Vries, Suameer. Geelvleezige, middelvroeg aardappel, iets vroeger dan de Eigenheimer, geschikt voor export. Opbrengstvermogen zeer goed en mooi ovale knolvorm. Vatbaar voor *Phytophthora*, ook in de knollen vatbaar voor wratziekte. Zeer weinig vatbaar voor bladrol en mozaïek.

70. **Kampioen aardappel.** Kweeker: G. Veenhuizen, Sappemeer. Duurzame, geelvleezige, vrij dikke, ronde knol, voor consumptie wat te groot en te diepnavelig, middel-vroeg, ongeveer gelijktijdig met Eigenheimers. Loof minder goed dekkend. Hoog zetmeelgehalte; opbrengstvermogen en smaak zeer goed; tamelijk vatbaar voor *Phytophthora*, ook in de knollen, die bovendien wel eens hol zijn. Vatbaar voor wratziekte en mozaïekziekte.

94. **Alpha aardappel.** Kweeker: dr. J. C. Dorst, Leeuwarden, consulent voor Plantenveredeling der Friesche maatschappij van landbouw. Forsch loof, dat zich in het begin langzaam ontwikkelt. Vrij laat rijp; niet vatbaar voor wratziekte. Vatbaar voor bladrol. Weinig vatbaar voor *Phytophthora* in blad en knol. Zeer hoog productievermogen. Knollen groot, doch regelmatig, weinig poters. Zetmeelgehalte niet hoog. Lichtgeelvleezig.

95. **Bevelander aardappel.** Kweeker: de N.V. Wilhelminapolder bij Goes. Middelvroeg, iets na Eigenheimer. Weinig vatbaar voor *Phytophthora*, ook wat de knollen betreft en voor degeneratieziekten. Onvatbaar voor wratziekte. Opbrengstvermogen goed, in 1925 ongeveer gelijk aan Eigenheimer. Aantal knollen per plant groot. Lichtgeelvleezig. Knollen iets hoekig.

C. Nieuwe of voor ons land nieuwe rassen. *)

48. **Svalöf's Riddertarwe.** Alleenvertegenwoordiger: M. Wiersum, Groningen. Groot uitstoelingsvermogen; stevig lang stroo; geelroode stukkige korrel met weinig schot; ongelijkmatig gewas, rijpingstijd als Pantser III.

49. **Kruisingsangeltarwe.** Kweeker: prof. H. K. H. A. Mayer Gmelin, Wageningen. Vermeerderd door D. J. van der Have te Kapelle bij Goes. Gebaarde wintertarwe met wit kaf en witte eenigszins langwerpige korrel. Goede opbrengst. Voldoende wintervast. Stroo voldoende stevig. Bij het in aarschieten blijven verschillende aren met de kafnaalden in de schede haken, hetgeen zich gewoonlijk herstelt. Beproevenswaardig op plaatsen waar veel musschenschade voorkomt.

76. **Strube's dikkop tarwe.** Kweeker: F. Strube, Schlanstedt. Alleenvertegenwoordiger voor Nederland de N.V. Hommo ten Have, Scheemda. Stijf middelmatig lang stroo, roode glazige, vrij groote volle korrel, weinig schot. Verlangt goeden grond. Vrijwel wintervast.

77. **Strube's Generaal von Stocken tarwe.** Kweeker: F. Strube, Schlanstedt. Alleenvertegenwoordiger voor Nederland: de N.V. Hommo ten Have, Scheemda. In hoofdzaak dezelfde eigenschappen als Strube's Dikkop. Stelt iets geringere eischen aan den grond, iets kortere groeitijd. Korrel is glazig en rood. Wintervast.

78. **Hylkema's Victoria tarwe** (vroeger genoemd Hylkema tarwe I). Kweeker: P. J. Hylkema, Mensingeweer, dir. N.V. „Mensingeweer-Maarslag”. Voldoende uitstoelingsvermogen, stroo middelmatig lang en stijf, niet bladrijk, halm en bladeren donkergroen en bestand tegen roest. Aar iets wijder geschakeld dan bij Wilhelminatarwe. Korrel

* Voor de juistheid der mededeelingen en beschrijvingen in groep C kan slechts ten deele worden ingestaan. Ze werden meerendeels door de kweekers en importeurs verstrekt.

middelmatig groot, schijnt niet gemakkelijk uit te vallen, iets geelachtig van kleur. Wintervastheid tamelijk goed. Zaad- en stroopbrengst goed.

80. **Weibull's Standaardtarwe.** Kweeker: Fa. W. Weibull, Landskrona, Zweden. Vertegenwoordiger: Hollandsch-Zweedsche zaaizaadmaatschappij, Naarden. Wintervast, in den aanvang kruipend, aren los, stroo stevig, kort, ongelijk van lengte, opbrengstvermogen goed. Korrel rood. Dit ras heeft in Zuid-Zweden in weinig jaren een groote uitbreiding verkregen.

81. **E × W C I a tarwe** (voorloopige naam). Kweeker: prof. dr. L. Broekema, Wageningen. Voortkweeker: Ir. C. Koopman, Zierikzee. Dit ras maakt naast de vroeger genoemde uit de Wilhelmina-Essex kruising ontstane W × E P en E × W A A een zeer goeden indruk. De korrelqualiteit overtreft die der Wilhelmina, de opbrengst is ongeveer gelijk.

157. **Svalöf's kroontarwe.** Alleenvertegenwoordiger: M. Wiersum, Groningen. Wintertarwe. Volgens Zweedsche ervaringen: stroo zeer stijf en kort, 4 à 7 dagen vroeger dan Pantser II, weerstandsvermogen tegen roest zeer goed. Korrel rood. Productievermogen hoog.

158. **Krafft's Siegenländer landtarwe.** Kweeker: C. Krafft, Buir. Verkooper: Saatstelle des Rheinischen Bauernvereins, Altenbergerstr. 12, Keulen. Rode tarwe met rood kaf. Ontwikkelt zich vlug en is vroegrijp. Goed weerstandsvermogen tegen roest. Verliest vrij gemakkelijk zaad. Vindt in de laatste jaren in Limburg op zandgronden eenige uitbreiding. Stelt volgens den kweeker minder hooge eischen aan den grond als de veredelde dikkoptarwerassen.

159. **Wageninger tarwe.** Kweeker: Prof. H. K. H. A. Mayer Gmelin, Wageningen. Vermeerderaar: Ir. L. Gebuys, Middelharnis. Witkorrelige tarwe met regelmatig gevormde vrij gedrongen aar. Korrel vrij groot en betrekkelijk kort. Opbrengst goed. Voldoende wintervast. Stroo zeer stevig. Uitstoelingsvermogen matig.

73. **Minister Ruijs zomergerst.** Kweeker: het I.v.P., Wageningen. Gelijkt in aarvorm op Zwanenhalsgerst, gewas forscher, laat, goed opbrengend. Zeer groote korrel, lang stroo. In het bijzonder in 1925 zijn veel halmen geknikt.

160. **Bigo zomergerst.** Kweeker: Ir. C. Stevens te Goes. Vermeerderaar J. Domisse te Biggekerke. Vierrijig, heeft veel overeenkomst met Germania gerst.

50. **Heil's Frankengerst HI.** Kweeker: Georg Heil, Gelchsheim, Unterfranken. Tweerijige zomergerst; groote korrels, staat in rijpings-tijd tusschen Zwanenhalsgerst en Goudgerst. Dit ras heeft in Noord-Holland en Groningen o.a. wegens stevig stroo aanvankelijk een goede indruk gemaakt. In 1925 echter zeer sterk door roest aangetast. Zal waarschijnlijk het volgend jaar naar groep D worden overgebracht.

138. **Svalöf's Zegegerst.** Alleenvertegenwoordiger: M. Wiersum, Groningen. Heeft in Zweden in de laatste jaren de goudgerst geregeld in opbrengst overtroffen. Ook bij eerste kennismaking in Nederland was de indruk gunstig. Het gewas is iets forscher dan goudgerst, heeft wat meer stroo en iets grootere korrel.

83. **Van Citter's haver** (vroeger H. N. haver). Kweeker: het I.v.P., Wageningen. Witte haver met lang, stevig stroo en groote korrel. Rijpt gelijktijdig met Zegehaver.

84. **Strube's Schlanstedter haver.** Kweeker: F. Strube, Schlanstedt. Vertegenwoordiger voor Nederland: Hommo ten Have's zaadteelt en zaadhandel, Scheemda. Hooge opbrengst, stijf en veel stroo, geschikt voor zware en goed bemeste gronden. Korrel vol, geelachtig wit.

112. **Weibull's Echo haver.** Kweeker: Fa. Weibull, Landskrona, Zweden. Groote gele korrel.

75. **Hylkema's Triumph haver.** Kweeker: J. P. Hylkema, Mensingeweer, dir. N.V. „Mensingeweer-Maarslag”. Verkooper: M. Wiersum, Noorderstationstraat, Groningen. Zwarte haver, vroeg rijp, vlugge ontwikkeling, weinig stijver dan Zwarte President, korrels vaster aan de pluim.

85. **Hylkema's Recordhaver.** Kweeker: J. P. Hylkema, Mensingeweer. Dir. N.V. „Mensingeweer-Maarslag”. Verkooper: M. Wiersum, Noorderstationstraat, Groningen. Witte haver, stroo elastisch, voldoende stijf, korrel wit, stomp, goed gevuld. Productievermogen goed.

86. **v. Lochow's gele haver.** Kweeker: Kommanditgesellschaft F. v. Lochow, Petkus. Verkooper voor Nederland: Centraal Bureau uit het Nederlandsch landbouwcomité, Haringvliet, Rotterdam. Deze haver, die zich onderscheidt door zeer fijne bast, schiet in het begin langzaam op en heeft tamelijk fijn stroo, uitval niet onbetekenend. Heeft in Duitschland aanzienlijke verbreiding, vermoedelijk echter niet aanbevelenswaardig voor ons land.

105. **v. Lochow's gele haver 9a.** Kweeker: Kommanditgesellschaft F. v. Lochow, Petkus. Verkooper voor Nederland: Centraal Bureau

uit het Nederlandsch landbouwcomité, Rotterdam. Bestemd voor meer vocht houdende en betere gronden. Stroorijker en later rijp dan n. 86.

87. **Kirsche's gele haver.** Kweeker: Kirsche, Trautzschen bij Leipzig. Vertegenwoordiger voor Nederland: N.V. Handelsmaatschappij v.h. G. Eggink, Doesburg. Iets vroeger en forscher dan Gouden Zegenhaver.

105. **Svalöf's Orion haver.** Alleenvertegenwoordiger: M. Wiersum, Groningen. Vroegrijpe zwarte haver, stevig stroo, maakte in 1926 in Nederland een gunstigen indruk.

159. **Svalöf's Sterhaver.** Alleenvertegenwoordiger: M. Wiersum, Groningen. Zeer stijf stroo, rijpt eenige dagen vroeger dan Zege. Korrel wit, tamelijk kort, breed en vol. Productievermogen hoog.

90. **Mansholt's kortstroo vale capucijner.** Kweeker: dr. R. J. Mansholt, Westpolder (Groningen). Vroeg, doch lang doorbloeiend, vroeg rijp, stevig kort stroo, goed opbrengstvermogen.

106. **Koopman's Glory schokkererwt.** Kweeker: ir. C. Koopman, Zierikzee. Stroo iets langer dan bij Mansholt's kortstroo schokker, doch stevig overeind blijvend. Bloeit en rijpt vlug af, bloemen in den kop der planten.

60. **Schokker Wiersma-Ypeij.** Kweeker: J. P. Wiersma, Leeuwarden. Hiervan komt bij goed gewin, een nieuwe stam in den handel, die volgens mededeeling van den kweeker weinig ronde zaden bevat, welke bij nabouw weer gedeukte zaden opleveren.

63. **Major bruine boon.** Kweeker: prof. H. K. H. A. Mayer Gmelin, Wageningen. Vermeerderd door de N.V. Wilhelminapolder, Goes. Korte, gelijkmatige loofontwikkeling, onder normale omstandigheden zonder ranken; boon vrij groot.

156. **Hylkema's Unica erwt.** Kweeker: J. P. Hylkema, Mensingeweer. Kortstroo groene erwt.

92. **v. Lochow's blauwbloei vlas, stam 7.** Kweeker: Kommanditgesellschaft v. Lochow, Petkus. Verkooper voor Nederland: Centraal bureau uit het Nederlandsch landbouwcomité, Haringvliet, Rotterdam. In 1924 werden met dit vlas gunstige resultaten verkregen, in 1925 waren deze echter minder gunstig.

93. **Alba vlas.** Kweeker: dr. J. C. Dorst, consulent voor Planten-

veredeling der F.M.v.L. te Leeuwarden. Witbloeiende zuivere stam, geïsoleerd uit Friesch witbloei. Vlug ontwikkelend en vroeger rijp dan het landras, minder vatbaar voor roest.

105. **Almenum vlas.** Kweeker: W. C. Postma, Harlingen. Goed blauwbloeivlas.

106. **Gruno vlas.** Kweeker: het I.v.P., Wageningen. Vermeerderd door E. Westerhuis, Oosternieland. Goed witbloei stammenmengsel.

153. **Hylkema's Excello vlas.** Kweeker: J. P. Hylkema, Mensingeweer. Blauwbloeiend, lang en fijnstengelig.

161. **Mansholt's gele mosterd.** Kweeker: Dr. R. J. Mansholt, Westpolder. Goede opbrengst, stroo niet zeer lang.

162. **Mansholt's blauw maanzaad.** Gelijkmatig en zuiver.

97. **Monocraat aardappel.** Kweeker: H. B. Veerkamp, Nieuwe Compagnie. Aardappel met forsk, lang, stevig, vroeg ontwikkelend loof, licht geelvezelig, schil paarsachtig rood. Bij ruime stikstofbemesting zeer lang loof. Zeer sterk tegen Phytophthora, zoowel wat loof als wat knollen betreft. Weinig degeneratieziekten. Wel Aucubabont. Zeer laat rijp, na Roode Star. Smaak wordt over het algemeen geroemd, ook zelfs op Veenkoloniale gronden. Soms wat los-melig. Evenals Bravo op sommige kleigronden neiging tot blauwkleuring der gekookte aardappelen. Zetmeelgehalte goed. Wratziektevrij.

98. **Energie aardappel.** Kweeker: G. Veenhuizen, Sappemeer. Witvlezig. Laat rijp, na Roode Star. Weinig vatbaar voor Phytophthora en degeneratieziekten. Onvatbaar voor wratziekte. Forsche loofontwikkeling. Opbrengstvermogen goed. Goed zetmeelgehalte. Smaak goed, doch losmelig. Knollen rond groot, regelmatig van vorm.

100. **Parnassia aardappel.** Kweeker: Von Kameke, Streckenthin (Duitschland). Witvlezig. In 1925, werden in de omgeving van Stadskanaal meerdere perceelen met geïmporteerd pootgoed van dit ras beplant. Ontwikkelt zich goed en vroeg, en geeft een rijke doch niet zeer stevige loofontwikkeling. Bloeit rijk, vrij laat rijp, na Thorbecke. Het aantal knollen is niet groot, doch ze zijn groot van stuk, rond en ovaal, met vrij diepe kiemoogen. Duurzaam, weinig kriel. Zetmeelgehalte hoog. Opbrengst goed. Schijnt echter over het algemeen in opbrengst aan knollen niet met Thorbecke te kunnen concurreren. Wratziektevrij. Weinig vatbaar voor Phytophthora en schurft, vatbaar voor vuur of kringerigheid, mozaïekziekte en zgn.

modderbont. Bij dit ras dient scherp gelet te worden op de raszuiverheid, daar vermenging en verwisseling met andere rassen zeer veelvuldig schijnt voor te komen. Een goed beoordeelingskenmerk vormen de bloemen, deze zijn paarsrood en hebben algemeen een neiging tot het vormen van een dubbele bloemkroon (aan de buitenkant en dicht bij de kelkblaadjes).

101. **Trenctria-aardappel.** Kweeker: R. J. de Vroome, Boven Smilde. Licht geelvleezig. Middelvroeg, ongeveer als Eigenheimer. Vlugge, forsche loofontwikkeling. Loof vatbaar voor *Phytophthora*, doch knollen minder dan bij Eigenheimer. Knollen regelmatig van vorm, nogal diepe kiemoogen. Vrij dicht bij elkaar, doch soms vrij diep in den grond. Zetmeelgehalte niet hoog. Opbrengst aan knollen vermoedelijk beneden Eigenheimer. Niet vatbaar voor wratziekte. Vatbaar voor vuur of kringerigheid.

163. **Ovana voederbiet.** Kweeker: Gustav Jaensch, Gr. Möringen, Duitschland. Vertegenwoordiger voor Nederland: J. Joordens, Venlo (Blerick). Witte groenkoppige, ovale, gladde voederbiet, half boven den grond.

D. Van de lijst afgevoerde rassen.

4. Mansholt's witte dikkoetarwe I.
6. Svalöf's pantser II tarwe.
56. Svalöf's Koningshaver.
57. Svalöf's Kroonhaver.
58. Svalöf's Groot Mogol haver.
62. Lugduna tuinboon.
84. Strubes Schlanstedter zomertarwe.
99. Element aardappel.

Rubriek A = Aanbevelenswaardig.
 „ B = Beproevenswaardig.
 „ C = Nieuw.
 „ D = Afgevoerd.

Rubr.	No.	AARDAPPELEN.	Bladz.
A	31	Eersteling	9
A	32	Eigenheimer	9
A	33	Zeeuwsche blauwe	10
A	34	Industrie	10
A	35	Bravo	10
A	36	Thorbecke	10
A	37	Rode Star	11
A	69	Triumf	11
B	68	Bintje	16
B	70	Kampioen	16
B	94	Alpha	16
B	95	Bevelander	16
C	97	Monocraat	20
C	98	Energie	21
C	100	Parnassia	21
C	101	Trenctria	21
D	99	Element	22
BIETEN.			
A	38	Groenkraag Jaapjesbiet	11
A	39	Barrès voederbiet	11
A	71	Gele Eckendorfer voederbiet	12
A	72	Kirsche's Ideaal voederbiet	12
C	163	Ovana voederbiet	22
BLAUWMAANZAAD.			
B	67	Zaza Blauwmaanzaad	16
C	162	Mansholt's blauwmaanzaad	21
BOONEN.			
A	24	Waalsche boon	8
A	25	Mansholt's wierboon	8

Rubr.	No.		Bladz.
A	26	Paardeboon (Reiderwolder — R —)	8
A	27	Duiveboon	26
C	63	Major bruine boon	20
D	62	Lugduna tuinboon	22
ERWTEN.			
A	21	Mansh. kortstroo groene erwt — R —	8
A	22	Mansh. gekr. extra korte groene erwt — R —	8
A	23	Mansh. kortstroo schokker erwt — R —	8
C	60	Schokker Wiersma IJpey	20
B	61	Mansh. vroege Fletumer rozijnerwt	15
C	90	Mansh. kortstroo vale capucijner	19
C	106	Koopman's Glory schokkererwt	19
C	156	Hylkema's Unica erwt	20
GERST.			
A	7	Mansh. Fletumer wintergerst — R —	4
A	8	Mansh. wintergerst II — R —	5
A	9	Bocumer wintergerst — R —	5
A	10	Svalöf's Goudgerst — R —	5
A	12	Svalöf's Princessegerst — R —	6
B	51	Germania zomergerst	14
B	52	H × C wintergerst	14
C	53	Vindicat wintergerst	14
C	73	Minister Ruys zomergerst	18
A	11	Svalöf's Zwanenhalsgerst — R —	5
C	50	Heil's Frankengerst HI	19
C	138	Svalöf's zegegerst	19
C	160	Bigo zomergerst	18
HAYER.			
A	15	Svalöf's Zegehaver — R —	6
A	16	Mansholt's haver III — R —	6
A	17	Mansholt's haver Iib — R —	7
A	18	Mansholt's haver I — R —	7
A	19	Svalöf's Gouden regen haver — R —	7
A	20	Zwarte President haver	7

Rubr.	No.		Bladz.
C	83	v. Cittershaver	18
C	75	Hylkema Triumph haver	18
C	84	Strube's Schlanstedter haver	18
C	85	Hylkema's Recordhaver	19
C	86	v. Lochow's gele haver	19
C	105	v. Lochow's gele haver 9a	19
C	87	Kirsche's gele haver	20
C	105	Svalöf's Orion haver	20
C	112	Weibull's Echo haver	19
D	58	Svalöf's Grootmogolhaver	22
D	56	Svalöf's Koningshaver	22
D	57	Svalöf's Kroonhaver	22
KANARIEZAAD.			
B	74	Premier kanariezaad	14
KARWIJ.			
A	30	Mansholt's karwij	9
B	65	Zaadhoudende karwij v. Dr. Zijlstra	16
KLAVER.			
A	41	Roosendaalsche klaver	12
A	42	Maasklaver	12
A	104	Inlandsche witte klaver	12
KOOLZAAD.			
A	28	Mansh. Hamburger koolzaad — R —	9
B	64	G × H koolzaad	15
MOSTERD.			
B	66	Albion mosterd	15
C	161	Mansholt's gele mosterd	21
ROGGE.			
A	13	v. Lochow's Petkuser winterrogge — R —	6
A	14	v. Lochow's Petkuser zomerrogge	6
B	54	Svalöf's Pantserrogge	15
B	55	Buhlendorfer rogge	15

Rubr.	No.		Bladz.
B	33	Kirsche's Staalrogge	15
B	89	Kroonrogge	15
TARWE.			
A	1	Wilhelminatarwe — R —	3
A	2	Imperiaal Ila tarwe — R —	3
A	3	Millioen III tarwe — R —	4
A	5	Mansholt's witte dikkoftarwe III — R —	4
A	6	Mansholt's Japhet zomertarwe — R —	4
B	43	Matador tarwe	13
B	44	Algebra tarwe	13
B	45	E × W A A tarwe	13
B	46	W × E P tarwe	13
B	47	Svalöf's Pantser III tarwe	13
B	82	Mansh. van Hoek zomertarwe	14
C	48	Svalöf's Riddertarwe	17
C	49	Kruisingsangeltarwe	17
C	96	Strube's Dikkoftarwe	17
C	77	Strube's Generaal v. Stocken tarwe	17
C	78	Hylkema's Victoria tarwe	17
C	80	Weibull's Standaard tarwe	18
C	81	E × W C Ia tarwe	18
C	157	Svalöf's kroontarwe	18
C	158	Krafft's Siegerländer tarwe	18
C	159	Wageninger tarwe	18
D	107	Strube's Schlanstedter zomertarwe	22
D	4	Mansholt's witte dikkoftarwe I	22
D	6	Svalöf's Pantsertarwe II	22
VLAS.			
C	92	v. Lochow's blauwbloeivlas stam 7	20
C	93	Alba vlas	20
C	105	Almenum vlas	20
C	106	Gruno vlas	20
C	153	Hylkema's Excello vlas	20
WIKKEN.			
B	91	Negro wikken	15